

A Régiók Bizottsága véleménye – A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért – A területi önkormányzatok szerepe

(2008/C 325/08)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- kiemeli *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* elnevezésű kezdeményezés jelentőségét, amely előtérbe helyezi a földközi-tengeri térséget az európai menetrendben, valamint vitát és gondolkodási folyamatokat indított el a felmerülő kihívásokkal szemben,
- meg van győződve arról, hogy a földközi-tengeri térségből és máshonnan származó, pusztán a diplomáciai megközelítésre összpontosító kezdeményezések mindaddig nem vezetnek tartós megoldásokhoz, amíg a viták középpontjában nem a helyi demokrácia áll. Ez éppúgy igaz a helyi demokrácia megerősítése esetében, mint *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés keretében a Földközi-tenger két partján fekvő régiók és városok közötti közvetlen együttműködés esetében,
- emlékeztet arra, hogy a területi szint olyan kormányzati szint, amelyről kiindulva a globalizáció emelte kihívásokhoz való alkalmazkodásra és a velük szembeni fellépésre egyaránt lehet a többi intézményi szinttel szoros együttműködésben megoldásokat kidolgozni. A helyi és regionális önkormányzatokról – különösen Európában – fokozatosan bebizonyosodik, hogy fontos szintet alkotnak az effajta megoldások kialakításában,
- következőképpen újfent annak elismerését kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok lényeges partnerek a barcelonai folyamatban és az euro-mediterrán együttműködésben,
- úgy dönt, hogy támogatja az **euro-mediterrán regionális és helyi közgyűlés (ARLEM)** megalakítását, amely állandó párbeszéd-, tapasztalatcsere- és együttműködési platformként működne, és amelynek tagságát a Régiók Bizottsága tagjai és az euro-mediterrán együttműködés terén tevékenykedő európai és nemzetközi szövetségek képviselői, valamint ugyanilyen számban a földközi-tengeri térség déli és keleti partvidékének területi önkormányzatait képviselő tagok alkotnák. Az RB azt kéri továbbá, hogy ezt a testületet *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* jövőbeli irányítása során ismerjék el konzultatív szervként, amint azt a nemzeti parlamentek szintjén működő APEM esetében is tették,

Főelőadó: Isidoro GOTTARDO, Sacile önkormányzati képviselője

Referenciaszövegek

2008. június 13-i felkérés az Európai Unió Tanácsának francia elnökségétől: *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért – a területi önkormányzatok szerepe*, illetve a Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: *Barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért*

COM(2008) 319 végleges

I. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. kiemeli *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* elnevezésű kezdeményezés jelentőségét, amely előtérbe helyezi a földközi-tengeri térséget az európai menetrendben, valamint vitát és gondolkodási folyamatokat indított el a felmerülő kihívásokkal szemben; egyúttal örömmel fogadja az EU Tanácsának francia elnöksége által útnak indított és a földközi-tengeri térség 16 déli és keleti partnerországai által támogatott projekt pragmatikus vetületét és politikai látásmódját;

2. örömmel fogadja a barcelonai folyamatnak köszönhetően létrejött bizonyos intézkedések és kezdeményezések mindeddig tapasztalt sikerét, azonban sajnálattal állapítja meg, hogy a béke, a biztonság, az emberi és szociális fejlődés, valamint a helyi és regionális önkormányzatok bevonása terén nem történt számottevő előrehaladás;

3. hangsúlyozza, hogy *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* új formájának lehetővé kellene tennie a pusztán kormányközi együttműködési rendszerről egy, a három partvidék lakosai közötti párbeszédet – konkrétan a földközi-tengeri térség déli és keleti országai közötti együttműködést – célzó projektre való áttérést, helyi és regionális önkormányzataikat – a polgárok igényeire és a szolidaritásra épülő globális stratégia részét képező – konkrét és egyetértésre irányuló projektek keretében társítva;

4. úgy véli, hogy az, hogy az euro-mediterrán országoknak *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés útján a partnerség megerősítésére irányuló együttműködése sikeres legyen, többek közt azon múlik, hogy sikerül-e olyan új katalizátorokat találni, amelyek révén az elvi kijelentések kézzelfogható fellépésekké alakíthatók és ezáltal világossá tehető a polgárok számára azok a konkrét előnyök, amelyekben részesülhetnek – ehhez a helyi és regionális politikai képviselők nagymértékű bevonására, valamint átlátható és világos kommunikációra van szükség;

5. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és a civil társadalom közpolitikai hatásköreinek növekedését gyakran a helyi demokrácia gyengesége, valamint a földközi-tengeri térség déli és keleti országaiiban végbemenő valódi decentralizációs folyamat erőtlensége korlátozza;

6. megállapítja továbbá, hogy a decentralizáció és a részvételen alapuló helyi kormányzás nem mindig jár együtt. Bizonyos államokban – az Európai Unión belül és kívül egyaránt – a helyi és regionális önkormányzatok osztoznak azokban a kihívásokban, amelyek a választási részvétel növelésével, a polgárok részvételének ösztönzésével, valamint az egyesületi szektornak a stratégiák kidolgozásába és a nagyszabású városi vagy regionális projektek előkészítésébe történő bevonásával kapcsolatosak;

7. meg van győződve arról, hogy a földközi-tengeri térségből és máshonnan származó, pusztán a diplomáciai megközelítésre összpontosító kezdeményezések mindaddig nem vezetnek tartós megoldásokhoz, amíg a viták középpontjában nem a helyi demokrácia áll. Ez éppúgy igaz a helyi demokrácia megerősítése esetében, mint *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés keretében a Földközi-tenger két partján fekvő régiók és városok közötti közvetlen együttműködés esetében;

8. ebben a szellemben méltányolja az euro-mediterrán partnerség állam- és kormányfőinek Párizsban, július 13-án tett nyilatkozatát, amely hangsúlyozza, hogy „fontos, hogy a civil társadalom, a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a magánszektor aktívan vegyen részt *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés megvalósításában”;

9. úgy véli azonban, hogy különbséget kell tenni a demokratikus legitimitással rendelkező helyi és regionális önkormányzatok, illetve az ezzel nem rendelkező civil társadalom és a magánszektor között;

10. osztja emellett az euro-mediterrán partnerség állam- és kormányfőinek azt a megállapítását, hogy „jobban meg kell osztani a folyamat iránti felelősséget, a kormányzás során az összes fél egyenlőségét kell alapul venni, a folyamatnak pedig konkrét, a polgárok számára jobban érzékelhető projektekben kell tetet öltetnie – ezáltal, regionális és kiegészítő szubregionális, a térség polgárai számára hasznos projektek révén válhatnak a Földközi-tenger három partvidéke közötti kapcsolatok kézzelfoghatóbbá és érzékelhetőbbé”;

11. megemlíti, hogy a helyi és regionális önkormányzatok elkötelezetten állnak készen arra, hogy a helyi demokrácia és a decentralizált együttműködés előmozdítása révén gazdagítsák *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezést;

12. utal az európai politikák végrehajtásának tapasztalatára: a politikák többségének bevezetésénél a helyi önkormányzatok elkötelezettségére, erőforrásaira és fellépésére van szükség. Hangsúlyozza ezenkívül az európai helyi és regionális önkormányzatoknak az energiával, a közlekedéssel, a polgári védelemmel, a migrációs jelenségekkel, a gazdasági fejlődéssel, valamint a barcelonai folyamat más, továbbra is érvényes prioritásaival – például a kultúrák közötti párbeszéddel, az oktatással, illetve a humanitárius és szociális dimenzióval – kapcsolatos városi és vidéki kérdések kezelése során szerzett nagy tapasztalatát és szakértelmét; következőképpen sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a párizsi csúcstalálkozó következtetéseire csatolt fejlesztési tervekről előzetesen nem kérték ki a regionális és helyi önkormányzatok véleményét, annak dacára, hogy a végrehajtás jövőbeli szakaszába be kell vonni őket; és hangsúlyozza, hogy a jövőben ezt a kormányközi megközelítést korrigálni kell, és minden érintett kormányzati szintet egyértelműen be kell vonni;

13. az ebben a témában már korábban kibocsátott véleményhez csatlakozva hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat ne csak a végrehajtás szakaszába vonják be, de az együttműködés folyamatának egészébe is, a stratégiák kidolgozásától kezdve a programok és projektek megvalósításán át egészen a stratégiák végrehajtásának nyomon követéséig és az eredmények kiértékeléséig. Ez főleg az olyan területeket érintő kezdeményezések esetén fontos, amelyekben a helyi és regionális önkormányzatok kiterjedt, közvetlen hatáskörrel rendelkeznek, mint például a városfejlesztés és a területrendezés, a vízgazdálkodás, a hulladékgazdálkodás és -kezelés, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás helyi hatásai, a helyi gazdasági fejlődés, a kulturális és történelmi örökség kezelése és népszerűsítése, a helyi idegenforgalom fejlesztése, az alapvető közegészségügy, illetve az integráció és a szociális kohézió politikája;

14. örömmel fogadja az új CIUDAD program közeljövőben várható elindítását a meglévő Európai Szomszédsgási és Partnereségi Támogatási Eszköz keretében – a program a városfejlesztés és a párbeszéd terén folytatott együttműködést kívánja előmozdítani a földközi-tengeri térségben. Az RB egyetért továbbá azzal, hogy a környezetvédelmi fenntarthatóságot, az energiahatékonyságot, a fenntartható gazdasági fejlődést és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését prioritásként kell kezelni, mivel ezek olyan területek, ahol a helyi és regionális önkormányzatok kiterjedt és közvetlen hatáskörrel rendelkeznek, valamint az Európai helyi és regionális önkormányzatok kellő tapasztalattal és szakértelemmel szolgálhatnak;

15. felhívja rá a figyelmet, hogy *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* pénzügyi vonatkozásai mind a mai napig nincsenek meghatározva, valamint hogy a helyi és regionális önkormányzatok éppúgy lehetnek politikai, mint technikai és pénzügyi partnerek az olyan stratégiák és projektek kidolgozásában és végrehajtásában, amelyek egyrészt a polgárok valódi szükségleteinek, másrészt *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* célkitűzéseinek hivatottak eleget tenni. Megjegyzi továbbá, hogy *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés a hosszú távú tervezés és a finanszírozás szempontjából semmilyen mértékben sem változtatja meg az európai szomszédsgási politika földközi-tengeri dimenzióját;

16. emlékeztet arra, hogy a területi szint olyan kormányzati szint, amelyről kiindulva a globalizáció emelte kihívásokhoz való alkalmazkodásra és a velük szembeni fellépésre egyaránt lehet a többi intézményi szinttel szoros együttműködésben megoldásokat kidolgozni. A helyi és regionális önkormányzatokról – különösen Európában – fokozatosan bebizonyosodik, hogy fontos szintet alkotnak az effajta megoldások kialakításában;

17. következképpen újfent annak elismerését kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok lényeges partnerek a barcelonai folyamatban és az euro-mediterrán együttműködésben;

18. elismeri az euro-mediterrán decentralizált együttműködésben tevékenyen részt vevő, helyi és regionális önkormányzatok alkotó nemzeti, európai és nemzetközi hálózatok és szövetségek szerepét és tapasztalatát, valamint szakértelmét és

helyi ismereteit (!); emiatt szükséges, hogy a felek kölcsönösen fokozzák erőfeszítéseiket, és az eredmények optimalizálása végett közelítsék a decentralizált együttműködési projektek célkitűzéseit az euro-mediterrán partnerségihez;

19. újfent kijelenti, hogy támogatja a földközi-tengeri térségbeli és európai helyi és regionális önkormányzatok képviselőinek 2008. június 23-án, Marseille-ben, a földközi-tengeri térség helyi és regionális önkormányzatainak fórumán tett nyilatkozatát;

20. ennek keretében csatlakozik a helyi és regionális megválasztott képviselőknek és képviselői szövetségeiknek ahhoz a szándékához, hogy olyan, a területi szint érvényesülését előmozdító fontos intézményi eszközt hozzanak létre, amely biztosítja az állandó jellegű politikai képviseletüket és aktív hozzájárulásukat *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezéséhez, megismételve ezzel a Régiók Bizottságának a témával kapcsolatos korábbi véleményeiben megfogalmazott kérését;

21. következképpen célja, hogy megalakítsa az euro-mediterrán regionális és helyi közgyűlést (ARLEM), amelynek tagjai egyenlő arányban képviselik az Európai Unió helyi és regionális megválasztott képviselőit, illetve a földközi-tengeri térség partnerországainak megválasztott képviselőit. A testület a parlamenti dimenzió képviseletét tekintve az euro-mediterrán parlamenti közgyűlés (APEM) mintáját követné;

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

22. arra kéri *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kormányzati szerveit, hogy a politikai elismerés mellett formálisan és konkrétan is vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat az együttműködési folyamatba és *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezésbe;

23. következképpen azt kéri, hogy *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* újraindításának keretében az új munkadokumentumokban a helyi és regionális önkormányzatok szerepét az együttműködési folyamat teljes jogú partnerként határozzák meg;

24. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat lehetőleg már a kezdeti stádiumtól be kell vonni a központi kormányzat oldalán az Európai Unió és a földközi-tengeri térség déli és keleti partnerországai között kétoldalú módon, különösen az európai szomszédsgási politika keretében megkötött társulási megállapodások, stratégiai dokumentumok és cselekvési tervek kidolgozásába;

(!) Az euro-mediterrán országokról és együttműködésről szóló tanulmányokban és kutatásokban nagyszámú hálózat, szövetség és központ vesz részt elkötelezetten. Szükség lenne az ő munkájuk rendszerezésére, megismerésére, a tanulságok levonására és az így szerzett tudás alapján új kezdeményezés kialakítására. Példa erre „Az Egyesült Városok és Helyi Önkormányzatok globális jelentése a decentralizációról és a helyi demokráciáról”, amely *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* partnerországainak helyzetét írja le.

25. ennél fogva arra kéri az euro-mediterrán kormányokat, hogy vezessenek be olyan mechanizmusokat, amelyek elősegítik a strukturált nemzeti párbeszédet és az állam alatti (regionális és helyi) szint szereplőivel, a szociális partnerekkel és a civil társadalommal való konzultációt, és vonják be a helyi és regionális önkormányzatok hálózatait és szövetségeit is;

26. úgy dönt, hogy támogatja az **euro-mediterrán regionális és helyi közgyűlés (ARLEM)** megalakítását, amely állandó párbeszéd-, tapasztalatcsere- és együttműködési platformként működne, és amelynek tagságát a Régiók Bizottsága tagjai és az euro-mediterrán együttműködés terén tevékenykedő európai és nemzetközi szövetségek képviselői, valamint ugyanilyen számban a földközi-tengeri térség déli és keleti partvidékének területi önkormányzatait képviselő tagok alkotnák. Az RB azt kéri továbbá, hogy ezt a testületet *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* jövőbeli irányítása során ismerjék el konzultatív szervként, amint azt a nemzeti parlamentek szintjén működő APEM esetében is tették;

27. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy helyezzen kellő nyomatókat az új eljárásra, és azt hangolja össze és koordinálja a különböző közösségi programokkal, projekkel és eszközökkel⁽²⁾, valamint az euro-mediterrán együttműködés terén meglévővel⁽³⁾, hogy hasznot lehessen hajtani a tapasztalatokból, hogy elkerülhető legyen a tevékenységek felesleges ismétlése, és fokozottabb haladást lehessen elérni;

28. javasolja, hogy vizsgálják meg, hogyan lehet a meglévő strukturális támogatási eszközöket beilleszteni a földközi-tengeri térség kontextusába. Ez alapvetően gazdasági és társadalmi kohéziós politikát igényel, amelynek révén az Európai Unió, illetve a földközi-tengeri térség országainak helyi és regionális önkormányzatai közötti együttműködés alapját a területi dimenzió képezhetné;

29. arra kéri *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kormányzati szerveit, hogy a folyamat újraindítását kihasználva

nálva érjenek el haladást a földközi-tengeri térség bizonyos déli és keleti országokban a helyi kormányzás és a decentralizáció reformjának terén, más országokban pedig indítsák el a decentralizáció folyamatát;

30. ezért azt javasolja, hogy használják ki a helyi és regionális önkormányzatok intézményi megerősítési stratégiáit, és indítsanak korszerűsítési programokat a közigazgatási szervek számára, valamint helyi és regionális humán erőforrás-képzési projekteket;

31. úgy véli, hogy a helyi és regionális választott képviselők kibővült feladatköre hozzájárul majd egy olyan többszintű kormányzás kialakulásához, amely bevonja a különböző intézményi szinteket a közpolitikák és a fejlesztési politikák döntéshozatali, kidolgozási, végrehajtási és kiértékelési folyamatába;

32. a projektek végrehajtásához a helyi emberi, technikai és tudományos erőforrások mozgósítását javasolja, valamint azt, hogy a polgárokat is optimális mértékben vonják be, hogy magukénak érezhessék az együttműködés folyamatát, valamint az abból eredő projekteket;

33. végezetül úgy véli, hogy *A barcelonai folyamat: Unió a földközi-tengeri térségért* kezdeményezés dinamikája a különböző szintek minden szereplője számára tanulási alkalmat, új kapcsolatokat, illetve a kölcsönös elismerés új lehetőségeit jelenti, és elősegíti, hogy a különböző résztvevők (központi és területi közigazgatási szervek, helyi és regionális önkormányzatok, civil társadalom stb.) megismerhessék a fejlődés és a helyi demokrácia új megközelítési módját;

34. felkéri az elnökét, hogy ezt a véleményt juttassa el az EU francia elnökségének, az *Unió a földközi-tengeri térségért* társelnökségének, az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, az euro-mediterrán parlamenti közgyűlésnek, valamint a földközi-tengeri térség déli és keleti partvidékén fekvő országok állam- és kormányfőinek.

Kelt Brüsszelben, 2008. október 9-én.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Luc VAN DEN BRANDE

⁽²⁾ Példák: a régióközi együttműködési alapok, illetve az Európai Unió bővítési politikája a tagjelölt országokkal – például Horvátországgal és Törökországgal – szemben.

⁽³⁾ Példák: az európai szomszédsági politika, az *Erasmus Mundus* és hasonló közösségi programok, illetve a kutatási és fejlesztési keretprogram; továbbá az „5 + 5”-párbeszéd az Európai Unió mediterrán országai és a Maghreb-országok között.